

בעזרת ה' יתברך
בחינת מתכונת במחשבת ישראל
עבודת המידות ותיקונן

שם התלמידה _____ כיתה _____ מידת נעליים _____

חלק ראשון - שאלות כלליות

יש לענות על 6 מתוך 8 השאלות הבאות. כל שאלה 13 נק'

1. יוצאים לדרך!

- "והלכת בדרכיו" - מה לומד הרמב"ם ממצווה זו, וכיצד ניתן לקיימה? (6 נק')
- "דרך ארץ קדמה לתורה" - כיצד מעמיק הרב צבי יהודה בהבנת אמרה זו? (5 נק')

2. מידות ובגדים

- הסבירי, מהו הקשר בין עולם המידות ובין הלבוש של האדם (בססי את דבריך עפ"י דברי הרב קוק או הגר"א)? (6 נק')
- לאור סעיף א, הסבירי את חשיבות התאמת הבגדים לפנימיות האדם. (תני דוגמא מבגדי שבת / חתונה / מדי צבא / כיסוי ראש / חולצת מרתון / חולצה מהטיול של האולפנית). (5 נק')

3. "דע כי נפש האדם אחת" (הרמב"ם, פרק ראשון)

- מהי משמעות האמירה של הרמב"ם שהנפש היא אחת (איזה ערך אמירה זו מדגישה)? (6 נק')
- פרטי מהם חמשת חלקי הנפש, ומהו תפקידו של כל חלק. צייני באילו חלקים נמצאת הבחירה. (5 נק')

4. "והענווה ממוצעת בין הגאווה ושפלות הרוח" (הרמב"ם, פרק רביעי)

- מהי הדרך הנכונה שאדם צריך לכוון אליה בעבודת המידות? הסבירי היטב ותני דוגמא ממידת 'הענוה'. (6 נק')
- "לפני חמש שנים חזרתי בתשובה, הבנתי שאני כלום.. עפר ואפר.. אנחנו יכולים לתכנן דברים והקב"ה קובע מה יהיה. מאז אני משתדל להקטין את עצמי. אני לובש בגדים ישנים בכוונה, לא מתרחץ כדי שאנשים יתרחקו ממני..
אתמול מישהו בכביש עקף אותי בפרעות וצעק עליי שאני לא יודע לנהוג - לא עניתי ואפילו שמחתי על ההשפלה, ואני חושב שזה מחזק אותי באמונה. זה אמנם קשה, אבל רק דרך ההשפלה אוכל לעבוד את ה' ולהתגבר על יצר הרע שבי". (גדי, בן 28)
היעזרי בדברי הרמב"ם כדי להעמיד את גדי על טעותו, וכתבי כיצד הוא יכול לתקן דרך זו? (5 נק')

5. "שכר המושל בנפשו גדול כפי שיעור צערו" (הרמב"ם, פרק ו')

- מיהו "המושל ביצרו" לפי הרמב"ם, ומהי מחלוקת החכמים והפילוסופים במעלתו? (6 נק')
- הביאי דוגמא למצווה שקשה עליך לבצעה אבל דווקא הצער בעשיית המצווה הביא לשכר גדול יותר, ולתחושה טובה יותר. ספרי מה זה גרם לך. (5 נק')

6. קשיים בעבודת המידות

- "בא אליו היצר בפתח כשר" (הסבא מנוברדוק). בארי את המושג 'פתח כשר', והסבירי כיצד זה מקשה על האדם את עבודת המידות? (6 נק')
- "דברים שרוב בני האדם יודעים אותם" (הרמח"ל, הקדמה למסילת ישרים) - מהו הקושי הקיים אצל רוב בני האדם? וכיצד הרמח"ל עונה להם? (5 נק')

7. "אלוהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי.." (תפילת עמידה ביום כיפור)

- א. הסבירי את פירושו של הרב קוק למילים אלו, וכתבי שתי מסקנות הקשורות לעבודת המידות העולות מפירוש זה. (6 נק')
- ב. פרטי דרך של הוגה דעות אחר שלמדנו, העוזרת לנו לאהוב את עצמנו. (5 נק')

8. כעס - "המשבר כלים בחמתו יהא בעיניך כאילו עובד עבודה זרה." (גמרא, שבת כה, ע"ב).

- א. מדוע משווה הגמרא את האדם הכועס למי שעובד עבודה זרה? (6 נק')
- ב. מהו השורש החיובי של הכעס, ומהן שלוש הקליפות שלו? פרטי מקרה אחד בו כעסת, וכתבי מהם השורש והקליפה או הקליפות שלו. (5 נק')

חלק שני – עבודה רוחנית

עני על 1 מתוך 2 השאלות הבאות. 22 נק'

9. מרפאת המידות – עבודה בדמיון

הרמב"ם עושה חיבור מרתק בין רפואת הגוף ובין רפואת הנפש. בחרי מידה טובה אחת שאת מרגישה שיש לך יכולת לסייע באמצעותה לאחרים. עליך להקים מרפאה לשם כך. הפליגי בדמיון ותארי איך זה נראה. תני שם למרפאה, הגדירי אילו מין רופאים / רופאות יעבדו בה. מה תהיה תורת הרפואה שם, מהם המרשמים, הבדיקות, האבחנות והתרופות, וכמובן מי מוזמן לשם. את יכולה להוסיף איור של המרפאה. (דמייני לפחות 13 שורות)

10. חיבור דבקות (סטיקרים)

הלימוד על המידות מעורר מחשבות רבות על החיים ועל העבודה הפנימית הנצרכת במידות, אבל לפעמים צריך למקד את הלימוד במשפט אחד – בסיסמא חביבה שניתן יהיה לזכור ולהתחבר לעניין כולו. חשבי על שתי דבקות כאלו. כתבי ועצבי את הדבקות (המשפט צריך להיות קליט ועמוק ומבוסס על חומר הלימוד למבחן זה), הסבירי בקצרה מדוע בחרת במשפטים אלו, והיכן את חושבת שכדאי להדביק כל אחד מהם.

בהצלחה רבה!